

РЕГІОНАЛЬНІ ТРУДОВІ ПЕРСПЕКТИВИ ПЕРШОКУРСНИКА В УМОВАХ ВІЙНИ: СОЦІОЛОГІЧНИЙ МОНІТОРИНГ ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Богданна Гвоздецька¹, Леся Перхун², Зоряна Гнатів³

¹*Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка,
вул. Івана Франка, 24, Дрогобич, Україна, UA–82100
b.hvozdetzka@dspu.edu.ua;*

²*Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка,
вул. Івана Франка, 24, Дрогобич, Україна, UA–82100
lesiaperkhun@dspu.edu.ua;*

³*Національний університет “Львівська політехніка”,
вул. Степана Бандери, 12, Львів, Україна, UA–79000
Zoriana.Ya.Hnativ@lpnu.ua*

Висвітлено результати моніторингу регіональних трудових перспектив першокурсників в умовах війни (на прикладі ДДПУ ім. Івана Франка), що відбувався методом анонімного індивідуального анкетування. Проведене дослідження показує, що міграційні орієнтації студентської молоді в умовах війни мають багатовимірний характер, у якому поєднуються соціально-економічні умови життя та освітні можливості з психологічними потребами самореалізації, безпеки й формування особистісної ідентичності. Проблему трудових перспектив першокурсників у воєнний час розглянуто крізь призму професійного самовизначення, мотиваційної структури особистості та процесів соціалізації. Акцентовано, що в умовах війни студенти переживають підвищений рівень тривожності, невизначеності та емоційного виснаження, що негативно впливає на здатність до стратегічного планування власного майбутнього. Обґрунтовано, що внутрішня та зовнішня міграція студентів є результатом комплексної дії факторів, що відображають як об'єктивні соціально-економічні виклики регіонів, так і психолого-педагогічні аспекти становлення особистості молоді людини. Усвідомлення цього взаємозв'язку відкриває перспективи для розробки інтегрованих освітніх і соціальних стратегій, спрямованих на підтримку студентської молоді та збереження її інтелектуального потенціалу в Україні. Визначено особливу роль психолого-педагогічних умов, адже молодь керується освітніми амбіціями й прагненням розвитку, що стимулює їх до переїзду в університетські центри. Важливим є формування соціальної ідентичності, розширення кола спілкування та включення у ширші культурні й освітні мережі. Додатковим чинником є прагнення молоді знайти “зону безпеки” у кризових умовах війни.

Отримані результати є вагомими для розуміння тих процесів, які відбуваються серед студентства в умовах воєнного стану та окреслюють необхідність різносторонньої і цілісної підтримки професійного та особистісного становлення молодого покоління.

Ключові слова: студенти, війна, міграційні настрої, соціологічний моніторинг, регіональний розвиток, психологічна стійкість, педагогічні умови, ціннісні орієнтири, ідентичність.

Постановка проблеми. Сучасні суспільні процеси в Україні, загострені війною, суттєво впливають на формування світогляду, освітніх стратегій та життєвих перспектив молодого покоління. Проблема міграційних орієнтацій студентської молоді в умовах воєнного стану є надзвичайно актуальною для України, адже саме молодь формує інтелектуальний та трудовий потенціал держави. Освітняни зауважують, що “молодь не бачить сенсу в навчанні, а тим більше, в пристосуванні до нього під час війни. Однак молоді люди не до кінця розуміють, що рано чи пізно війна закінчиться. Країна почне відновлюватися і для цього буде потрібно чимало фахівців” [1, с. 403].

Західні регіони, попри відсутність бойових дій, але під постійною загрозою ракетних атак, зазнають демографічних і соціально-економічних втрат через виїзд молодого населення за кордон. Міграційні дослідження в Україні до війни свідчили про домінування трудової міграції до країн ЄС (Польща, Чехія, Італія, Португалія та ін.). В умовах повномасштабної війни посилюється тенденція відтоку за кордон працездатного населення віком 18–35 років, що загрожує розвитку громад та демографічному балансу. Недостатня кількість високооплачуваних робочих місць, обмежені освітні та соціальні можливості на периферії, психологічні фактори зумовлюють відтік населення, передусім молоді, до великих міст – обласних і районних центрів. У наукових дослідженнях зазначено, що міграційний потік часто стає проміжним етапом перед подальшим виїздом за кордон.

Система внутрішніх і зовнішніх детермінант, що сприяють зростанню міграційної мобільності української молоді та створюють виклик для сучасної освітньої політики й соціальної стратегії держави, є комплексом соціально-економічних, культурно-освітніх, психолого-педагогічних чинників.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Соціологічні моніторинги, проведені останніми роками, засвідчують, що значна частина студентської молоді сприймає майбутнє працевлаштування в межах України як ризиковане або обмежене через воєнні дії, економічну нестабільність, руйнацію інфраструктури та нерівномірність розвитку регіонів. Це призводить до посилення міграційних настроїв навіть серед тих, хто лише розпочинає свій освітній шлях. Дослідження М. Варги та Б. Гвоздецької присвячено аналізу міграційних настроїв молоді, яка проживає на прикордонних територіях західного регіону України, а також студентів країн Центрально-Східної Європи [9]. Зокрема, проблематику еміграційних настроїв пострадянського студентства та української молоді, а також соціально-економічних наслідків трудової міграції України розглянуто в наукових працях українських соціологів – О. Дейнеко, Г. Остроухової, Л. Сокурянської, Р. Шейка та Г. Щерби.

Дослідження українських науковців (зокрема, Л. Сохань, І. Зязюна, О. Савченко, Т. Титаренко, Н. Чепелевої та ін.) зазначають, що процес професійного становлення студентів нерозривно пов'язаний із розвитком життєвої компетентності, психологічної стійкості та ціннісно-смыслових орієнтацій, які формуються під впливом як освітнього середовища, так і соціально-політичного контексту.

Проблематику стресостійкості, резильєнтності та життєстійкості особистості розроблено у працях С. Богданова, О. Бойко, К. Гуцол, С. Кузікової, Г. Лазос, Т. Титаренко, Т. Щербак, О. Чиханцової. Своєю чергою, практичний напрям досліджень, спрямований на розроблення психологічних програм і методик підтримки дорослих і дітей для зниження негативних наслідків воєнних дій, наведено у працях Н. Вааранен-Валконен, Н. Заварової, В. Зливкова, С. Лукомської та ін.

Постановка завдання. У межах проведеного соціологічного моніторингу проаналізовано вплив воєнних подій на формування та динаміку внутрішньоміграційних настроїв молоді. Зібрані емпіричні дані не претендують на загальнонаціональну репрезентативність, оскільки відображають специфіку ситуації, характерної для студентського середовища західного регіону України. Зазначений регіон перебуває у відносно безпечному тилу, поза межами безпосередніх бойових дій, проте зазнає постійної загрози ракетних обстрілів, що також впливає на соціальні настрої та поведінкові стратегії молоді.

Методологія, методи та дослідницькі інструменти. Упродовж трьох років (2023–2025) було реалізовано чимало соціологічних опитувань на базі соціологічної лабораторії Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Під час роботи застосовано міждисциплінарний підхід із використанням методів соціологічного аналізу, контент-аналізу сучасних досліджень, а також педагогічної інтерпретації міграційних процесів. Дослідження відбувалися у такі періоди: 25 лютого – 12 березня 2023 р., 20 лютого – 5 березня 2024 р. та 12–31 березня 2025 р. Моніторинг мав назву “Соціологічний портрет українського першокурсника в умовах війни: порівняльний аналіз” і виконувався методом анонімного індивідуального анкетування. Респондентами були студенти першого курсу (здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти) усіх факультетів університету, відібрані за принципом випадкової вибірки. Загальна сукупність у 2023 р. – 619 першокурсників, обсяг вибірки 2023 р.: 410 респондентів 59,6 % – дівчата, 40,4 % – хлопці. Загальна кількість у 2024 р. – 556 першокурсників, обсяг вибірки 2024 р.: 338 респондентів 74,4 % – дівчата, 25,6 % – хлопці. Загальна сукупність у 2025 р. – 660 першокурсників, обсяг вибірки 2025 р.: 332 респонденти 62,2 % – дівчата, 37,8 % – хлопці.

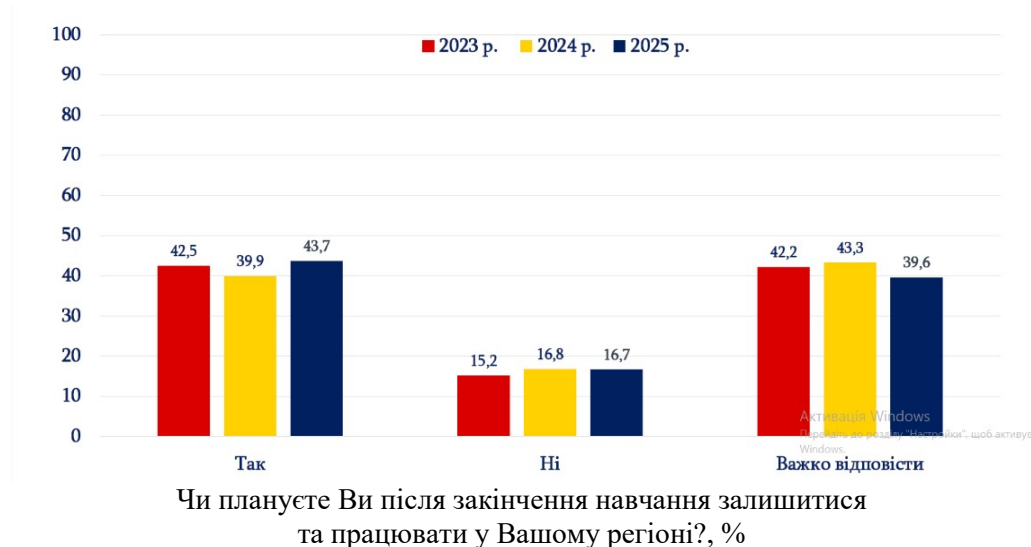
Виклад основного матеріалу. Західні регіони України характеризуються значною перевагою сільських населених пунктів над міськими. Недостатня кількість робочих місць, обмежені освітні та соціальні можливості у сільській

місцевості зумовлюють відтік населення, передусім молоді, до великих міст – обласних і районних центрів. Наукові дослідження засвідчують, що внутрішня міграція часто є проміжним етапом перед подальшим виїздом за кордон. Ще до початку повномасштабного вторгнення простежувалися виразні міграційні вектори “периферія–центр” та “центр–закордон”. Зважаючи на умови повномасштабної російсько-української війни, зазначена тенденція не зазнала суттєвих змін, проте ухвалення Постанови Кабінету Міністрів України № 1031 від 26 серпня 2025 р. [3], якою дозволено чоловікам віком від 18 до 22 років безперешкодно виїжджати за кордон у період дії воєнного стану, спричинило різке посилення міграційного відтоку. Наслідком цих процесів є поступове демографічне старіння населення, зниження економічного та інтелектуального потенціалу регіону, а також занепад місцевого розвитку, особливо у сфері малого та середнього бізнесу, який стикається з гострим дефіцитом кадрів. Переважну частину мігрантів становлять особи працездатного віку – від 14 до 35 років. За оцінками дослідників, у довоєнний період щороку за межами України працювало від одного до трьох мільйонів громадян. Зокрема, близько 300 тис. осіб перебувало на трудовій міграції у Польщі, 200 тис. – у Чехії, 150 – у Португалії, по 100 тис. – в Іспанії та Італії, і близько 50 тис. – у Греції. [6].

Результати проведеного моніторингового дослідження засвідчують відносну сталість поглядів першокурсників щодо професійних і життєвих планів. Менше половини респондентів (у межах 40 %) після завершення навчання планують залишитися та працювати у своєму регіоні. У 2025 р. цей показник досяг найвищого рівня за період спостережень і становив 43,7 %. Водночас близько 16 % опитаних однозначно не планують залишатися у регіоні проживання. Варто зазначити, що частка таких респондентів протягом останніх двох років залишається практично незмінною: у 2024 р. – 16,8 %, у 2025 – 16,7 %.

Досить значною є кількість молодих людей, які не змогли визначитися з власними намірами щодо майбутнього місця проживання та роботи. Проте цей показник у 2025 р. дещо знизився і становив 39,6 % опитаних. Основним чинником такої невизначеності молоді залишаються воєнні дії та збройна агресія російської федерації, що суттєво впливають на соціальні очікування, життєві стратегії та відчуття стабільності серед молодого покоління (див. рисунок).

У процесі дослідження було визначено основні фактори та обставини, які мотивують студентську молодь щодо можливого залишення свого регіону після завершення навчання. Серед основних чинників першокурсники виокремлюють низький рівень заробітної плати, причому значущість цього фактора щороку зростає: у 2025 р. його відмітили 27,0 % опитаних. Важливим фактором також залишається відчуття відсутності перспектив на майбутнє, хоча частка респондентів, які поділяють цю думку, у 2025 р. зменшилася до 12,6 %, що є нижчим показником порівняно з попередніми роками.

Зниження кількості відповідей, пов'язаних із відсутністю можливостей для професійного та особистісного розвитку, можна пояснити розширенням освітніх і цифрових можливостей, зростанням ролі громадських ініціатив та активізацією волонтерського руху. Водночас зростає значущість проблеми, пов'язаної з браком можливостей для досягнення належного рівня життя: у 2025 р. цей показник становив 10,4 % респондентів проти 8,8 % у 2024 (див. таблицю).

Чому в майбутньому плануєте залишити Ваш регіон?, %
(відповіді тих, хто зазначив, що виїде)

№	Причини міграційних настроїв студентів	2023 р.	2024 р.	2025 р.
1	Низькі заробітні плати	20,6	18,9	27,0
2	Немає перспектив на майбутнє	14,3	16,4	12,6
3	Немає можливості професійного розвитку	10,5	8,4	6,3
4	Недостатньо шансів на належний рівень життя	9,2	8,8	10,4
5	Немає роботи	8,6	5	7,2
6	Немає можливості особистого розвитку	7,0	10,9	6,3
7	Усі виїжджають	3,5	4,2	3,2
8	Панує провінційність	2,9	2,1	2,7
9	Немає розваг, нудьга	2,9	1,7	4,5

Подібні настрої першокурсників значною мірою обумовлені місцем їхнього проживання, зокрема йдеться про віддалені від міст та адміністративних центрів території західного регіону України. Для мешканців таких територій характерні низький рівень доходів, обмежена кількість робочих місць та інші соціально-економічні труднощі. У контексті попередньо описаних тенденцій зазначені фактори посилюють схильність молоді до внутрішньої та зовнішньої міграції. Загалом трудова міграція в Україні сформувалася під впливом високого рівня безробіття, обмежених можливостей легального працевлаштування та низького рівня заробітних плат, що залишається одним із головних чинників визначення майбутніх життєвих і професійних планів студентської молоді.

Соціальні чинники міграції охоплюють економічну нерівність між периферійними територіями та центрами, розвинутішу міську інфраструктуру, широкий доступ до сучасних інформаційних ресурсів і технологій, соціальний престиж міського способу життя, а також більші можливості для участі в міжнародних програмах та проєктах. Усі ці чинники роблять процес міграції закономірним і визначають його як важливий фактор трансформації соціального простору західного регіону України.

З психолого-педагогічної точки зору проблема міграційних настроїв студентської молоді є комплексною й охоплює взаємопов'язані аспекти: мотиваційний, ціннісно-світоглядний, емоційно-вольовий та соціально-ідентифікаційний. По-перше, під впливом соціально-економічних, політичних, культурно-освітніх та інформаційних чинників у студентів формується ціннісно-смилова система, яка визначає ставлення до власного майбутнього, професійної реалізації та соціального середовища і прямо впливає на вибір життєвих стратегій. Ціннісні орієнтації відіграють роль своєрідного “внутрішнього компаса”.

Схильність до міграції часто виникає як результат когнітивного дисонансу між очікуваннями та реальною соціальною ситуацією: студенти відчують невідповідність між власними уявленнями про гідне життя, соціальну справедливість та можливості самореалізації і тими умовами, які пропонує суспільство. Це призводить до переоцінки життєвих цінностей і пошуку альтернативних шляхів досягнення життєвих цілей, зокрема через виїзд за кордон.

Саме через психолого-педагогічну підтримку та формування цінностей можливо розвивати позитивну ідентичність молоді людини, здатної до конструктивного вибору в умовах глобалізаційних викликів. Формування здорової системи цінностей у студентської молоді є не лише питанням особистісного розвитку, а й важливим чинником національної безпеки та збереження інтелектуального потенціалу держави. Додатково, прагнення знайти “зону безпеки” у кризових умовах війни та забезпечити “якісне життя” є основним мотивуючим чинником. Поняття “якісного життя” у філософських та психологічних дослідженнях визначено як стан, що складається з автентичного самовираження, відчуття благополуччя та активної участі в соціальному, професійному та особистому житті [2, с. 84].

По-друге, дедалі більш очевидною стає криза освітньої та професійної ідентичності сучасної молоді. Вона проявляється у невизначеності щодо власного професійного шляху, зниженні мотивації до навчання та відчутті розриву між змістом освіти і реальними потребами ринку праці. Молоді люди часто не бачать перспектив практичного застосування здобутих знань і навичок на місцевому рівні, що породжує розчарування, зневіру у власних можливостях і посилює міграційні настрої.

Така ситуація свідчить про деформацію процесу професійного самовизначення, коли студент не має достатніх умов для формування цілісного уявлення про свою майбутню роль у суспільстві. В умовах війни та соціально-політичної нестабільності це доповнюється підвищеним рівнем тривожності, соціальної невпевненості та потребою у психологічній підтримці. Саме тому особливій актуальності набуває формування соціальної та національної ідентичності, що передбачає усвідомлення своєї належності до певної спільноти, культури та професійного середовища, а також розуміння власної участі у спільному суспільному розвитку.

У цьому контексті важливим педагогічним завданням стає розширення комунікативного простору молоді шляхом створення можливостей для міжрегіональної та міжнародної взаємодії, участі у культурних, наукових і волонтерських проєктах, які сприяють розвитку емпатії, громадянської відповідальності та толерантності. Включення студентів у ширші освітні та культурні мережі підсилює їхню суб'єктність, відчуття спільності та віру у власний внесок у суспільні зміни.

По-третє, воєнний контекст породжує високий рівень тривожності, невизначеності та дезорієнтації, а також сприяє пошуку “зони безпеки”, що стимулює внутрішню чи зовнішню міграцію як психологічний спосіб уникнення ризиків. У цьому контексті питання формування психологічної стійкості набуває особливої актуальності в освітніх практиках. Дослідники зазначають, що “на індивідуальному рівні стійкість студентів включає здатність долати академічні виклики, одночасно керуючи психологічними та практичними порушеннями, спричиненими війною. Цей процес все частіше розуміється не лише як індивідуальна здатність, а й як процес, що динамічно розвивається через взаємодію між студентом та його освітнім середовищем... Нещодавні дослідження застерігають від розгляду стійкості виключно як індивідуальної риси. Натомість вони наголошують на тому, як інституційні структури можуть як підтримувати, так і підривати здатність студентів долати негаразди” [7].

Відповідно, розробка програм підтримки студентів, спрямованих на розвиток психологічної стійкості, навичок подолання стресу (копінг-стратегії), формування усвідомленої освітньої та професійної мотивації, пов'язаної з перспективами регіонального розвитку, а також створення умов для позитивної соціальної ідентифікації студентів із місцевою спільнотою є актуальною й необхідною. До таких заходів належать розвиток педагогічних практик

наставництва, спрямованих на залучення молоді до культурних та освітніх ініціатив регіону, що забезпечує підтримку особистісного розвитку, соціальної інтеграції та адаптації до викликів воєнного часу.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Згідно з результатами дослідження, близько половини студентів не визначилися щодо свого майбутнього у регіоні, тоді як 16,7 % респондентів у 2025 р. однозначно планують виїхати. Основними причинами таких намірів є низький рівень доходів, обмежені можливості для гідного життя та відсутність перспектив розвитку. В умовах війни великі міські центри стають більш привабливими завдяки відносно кращому захисту, підтримці волонтерських та державних ініціатив і доступу до міжнародних програм. Дослідження засвідчує, що внутрішня міграція та виїзд за кордон у західних регіонах України мають об'єктивні передумови та багатофакторний характер, зумовлені поєднанням соціально-економічних і структурних чинників. Усвідомлення цих процесів є важливим для розробки регіональних освітньо-соціальних стратегій, які сприятимуть зменшенню диспропорцій між віддаленими територіями та центром.

Воєнний контекст породжує високий рівень тривожності, невизначеності та дезорієнтації, а також стимулює пошук “зони безпеки”, що підсилює схильність до внутрішньої чи зовнішньої міграції як механізму уникнення ризиків. На індивідуальному рівні психологічна стійкість студентів включає здатність долати академічні та життєві виклики, одночасно справляючись з наслідками війни [7]. Цей процес розглядають не лише як індивідуальну рису, а й як динамічну взаємодію між студентом та його освітнім середовищем. Потреба у психологічній підтримці, формуванні усвідомленої мотивації та розвитку навичок подолання стресу залишається головним чинником адаптації молоді в умовах кризових ситуацій.

Формування соціальної та професійної ідентичності студентів є критично важливим для їхнього особистісного розвитку та інтеграції у суспільство. Педагогічні заходи мають передбачати розширення комунікативного простору, можливості для міжрегіональної та міжнародної взаємодії, участі у культурних, наукових і волонтерських проєктах, що сприяють розвитку емпатії, громадянської відповідальності та толерантності. Розвиток педагогічних практик наставництва, залучення студентів до освітніх та культурних мереж регіону підсилює їхню суб'єктність, відчуття спільності та віру у власний внесок у суспільні зміни. Підтримка студентів через міжсекторальну взаємодію освітніх та соціальних інституцій сприяє профілактиці професійного вигорання педагогів, розвитку інклюзивного освітнього середовища, застосуванню цифрових технологій для соціальної мобільності та життєстійкості, а також ефективному реагуванню на кризові ситуації.

Сучасний стан дослідження проблеми міграційних настроїв студентів актуалізує необхідність інтеграції зусиль соціології, психології та педагогіки для створення цілісної моделі підтримки молоді в умовах воєнних і післявоєнних

викликів. Така модель повинна ґрунтуватися на принципах гуманістичної педагогіки, суб'єктності особистості, професійної самореалізації та соціальної відповідальності, формуючи нове покоління фахівців, здатних до відновлення країни.

1. Березяк К., Накорчевська О., Васильєва О. Психологічні особливості адаптації студентів до навчання в умовах війни. Перспективи та інновації науки. (Серія "Педагогіка", Серія "Психологія", Серія "Медицина"). 2022. № 10 (15). С. 401–411. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-10\(15\)-401-411](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-10(15)-401-411).

2. Кузікова С., Зливков В., Лукомська С., Щербак Т., Котух О. Психологічний супровід особистості в умовах війни : навч. посібник. Київ–Ніжин : Видавець ПП Лисенко М. М., 2024. 260 с. URL: <https://repository.sspu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c6321701-6ebc-4020-97c0-8307be9e58f9/content>.

3. Постанова КМУ "Про внесення змін до Правил перетинання державного кордону громадянами України" від 26 серпня 2025 р. № 1031. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennia-zmin-do-pravyl-peretynnania-derzhavnoho-kordonu-hromadianamy-s1031260825>.

4. Соціально-педагогічне партнерство закладів освіти та соціальних інституцій під час війни : матеріали IV Всеукр. круглого столу / за заг. ред. Т. Куниці. Івано-Франківськ : НАІР, 2025. 124 с.

5. Топузов О., Головка М., Локишина О. Освітні втрати в період воєнного стану: проблеми діагностикита компенсації. О. Український педагогічний журнал. 2023. № 1. С. 5–13. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2023-1-5-13>.

6. Хомутенко Л. І., Гребенюк А. П. Міграційні тенденції в Україні: особливості української трудової міграції. Інфраструктура ринку. 2016. Вип. 2. С. 35–39. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/search/article?articleId=1902600>.

7. Шелестова Л. Навчальні втрати учнів в умовах війни: сутність, діагностика та шляхи подолання. Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи: зб. наук. праць. 2023. № 1(30). С. 62–72. DOI: [https://doi.org/10.32405/2413-4139-2023-1\(30\)-62-72](https://doi.org/10.32405/2413-4139-2023-1(30)-62-72).

8. Amit K., Jelínková M., Ślęzak-Belowska E., & Bielewska A. The Migration Decision-Making Process Among Ukrainian Refugees: Different Contexts of Reception. *Journal of Immigrant & Refugee Studies*. 2024. P. 1–16. DOI: <https://doi.org/10.1080/15562948.2024.2425008>.

9. Hvozdetka B., Varha N., Nikon N., Kocsis Z., Kovacs K. Migratory Moods and Temporary Employment of Students of Central and Eastern Europe. *Italian Sociological Review*. 2020. No. 10(2). P. 305–326. DOI: <https://doi.org/10.13136/isr.v10i2.342>.

References

1. Bereziak, K., Nakorchevs'ka, O., Vasyl'ieva, O. (2022). Psykholohichni osoblyvosti adaptatsii studentiv do navchannia v umovakh vijny [Psychological features of students' adaptation to studying in war conditions]. *Perspektyvy ta innovatsii nauky. (Seriiia "Pedahohika", Seriiia "Psykhologhiia", Seriiia "Medytsyna")*, 10 (15), 401–411 [in Ukrainian].
2. Kuzikova, S., Zlyvkov, V., Lukoms'ka, S., Scherbak, T., Kotukh, O. (2024). Psykholohichnyj suprovid osobystosti v umovakh vijny: navch. posibnyk [Psychological support of the individual in war conditions: a manual]. Kyiv–Nizhyn: Vydavets' PP Lysenko M. M. [in Ukrainian].
3. Postanova KMU "Pro vnesennia zmin do Pravyl peretynannia derzhavnoho kordonu hromadianamy Ukrainy" 26 serpnia 2025. № 1031 ["On the introduction of amendments to the Rules for crossing the state border of the citizens of Ukraine" August 26, 2025] [in Ukrainian].
4. Sotsial'no-pedahohichne partnerstvo zakladiv osvity ta sotsial'nykh instytutisij pid chas vijny: materialy IV Vseukr. kruhloho stolu (2025) [Socio-pedagogical partnership of educational institutions and social institutions during the war: materials of the IV All-Ukrainian Round Table]: za zah. red. T. Kunytsi. Ivano-Frankivs'k: NAYR [in Ukrainian].
5. Topuzov, O., Holovko, M., Lokshyna, O. (2023). Osvitni vtraty v period voiennoho stanu: problemy diahnostrykyta kompensatsii [Educational losses during martial law: problems of diagnosing compensation]. *Ukrains'kyj pedahohichnyj zhurnal*, 1, 5–13 [in Ukrainian].
6. Khomutenko, L. I., Hrebeniuk, A. P. (2016). Mihratsijni tendentsii v Ukraini: osoblyvosti ukrains'koi trudovoi mihratsii [Migration trends in Ukraine: features of Ukrainian labor migration]. *Infrastruktura rynku*, 2, 35–39 [in Ukrainian].
7. Shelestova, L. (2023). Navchal'ni vtraty uchniv v umovakh vijny: sutnist', diahnostryka ta shliakhy podolannia [Educational losses of students in war conditions: essence, diagnostics and ways of overcoming them]. *Pedahohichni innovatsii: idei, realii, perspektyvy: zb. nauk. prats'*, 1(30), 62–72 [in Ukrainian].
8. Amit, K., Jelínková, M., Ślęzak-Belowska, E., & Bielewska, A. (2024). The Migration Decision-Making Process Among Ukrainian Refugees: Different Contexts of Reception. *Journal of Immigrant & Refugee Studies*, 1–16 [in English].
9. Hvozdet'ska, B., Varha, N., Nikon, N., Kocsis, Z., Kovacs, K. (2020). Migratory Moods and Temporary Employment of Students of Central and Eastern Europe. *Italian Sociological Review*, 10(2), 305–326 [in Italian].

Стаття: надійшла до редколегії 31.09.2025
доопрацьована 18.10.2025
прийнята до друку 25.10.2025

**REGIONAL LABOR PROSPECTS OF THE FRESHMAN IN WAR CONDITIONS:
SOCIOLOGICAL MONITORING AND PSYCHOLOGICAL
AND PEDAGOGICAL ASPECT**

Bohdanna Hvozdetka¹, Lesia Perkhun², Zoriana Hnativ³

¹*Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University,
I. Franka Str., 24, Drohobych, Ukraine, UA-82100
b.hvozdetka@dspu.edu.ua;*

²*Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University,
I. Franka Str., 24, Drohobych, Ukraine, UA-82100
lesiaperkhun@dspu.edu.ua;*

³*Lviv Polytechnic National University,
Bandery Str., 12, Lviv, Ukraine, UA-79000
Zoriana.Ya.Hnativ@lpnu.ua*

The article highlights the results of monitoring the regional employment prospects of first-year students in wartime (using the example of Ivan Franko State Pedagogical University), which was carried out using an anonymous individual questionnaire. The study shows that the migration orientations of young students in wartime are multidimensional, combining socio-economic living conditions and educational opportunities with psychological needs for self-realisation, security, and the formation of personal identity. The problem of employment prospects for first-year students in wartime is considered through the prism of professional self-determination, the motivational structure of an individual, and socialisation processes. It is emphasised that in wartime, students experience an increased level of anxiety, uncertainty, and emotional exhaustion, which negatively affects their ability to strategically plan their own future. It is substantiated that internal and external migration of students is the result of a complex impact of factors that reflect both the objective socio-economic challenges of the regions and the psychological and pedagogical aspects of the formation of a young personality. Awareness of this relationship opens up prospects for the development of integrated educational and social strategies aimed at supporting student youth and preserving their intellectual potential in Ukraine. The special role of psychological and pedagogical conditions is determined, because young people are guided by educational ambitions and the desire for development, which stimulates them to move to university centers. The formation of social identity, the expansion of the circle of communication, and inclusion in wider cultural and educational networks are important. An additional factor is the desire of young people to find a “safety zone” in the crisis conditions of war.

Keywords: students, war, migration sentiments, sociological monitoring, regional development, psychological stability, pedagogical conditions, value orientations, identity.